

Τίτλος ανακοίνωσης:

«Η ανάδειξη του φύλου σε γένος στο έργο του Κωστή Παλαμά, *Η Φλογέρα του Βασιλιά* (1910) και η ανάδειξη ή απόκρυψη του στο έργο της Πηνελόπης Δέλτα, *Τον καιρό του Βουλγαροκτόνου* (1911).»

Περίληψη.

Αντικείμενο της ανακοίνωσής μου αποτελεί ο τρόπος με τον οποίο ο Κωστής Παλαμάς στο μακρόστιχο επικόλυτο ποίημά του *Η Φλογέρα του Βασιλιά* (1910), από τη μία πλευρά, και η Πηνελόπη Δέλτα στο ιστορικό της μυθιστόρημα *Τον καιρό του Βουλγαροκτόνου* (1911), από την άλλη, μεταβαίνουν από το βιολογικό φύλο στο κοινωνικό (γένος) και αναδεικνύουν τις παραδοσιακά και κοινωνικά αποδεκτές ανδρικές και γυναικείες ιδιότητες, σε συνάρτηση πάντοτε με την εποχή που συντέθηκαν τα δύο έργα.

Η πρόταξη στίχων της Φλογέρας στο μυθιστόρημα της Δέλτα αποτέλεσε την αφορμή για μία εκ νέου ανάγνωση των έργων μέσα από την οπτική της ανάδειξης του φύλου σε γένος.

Κατ' αυτόν τον τρόπο διαπίστωσα ότι ο Παλαμάς μέσω του ανθρωπομορφισμού και της προσωποποίησης και κατ' αναλογία προς το γραμματικό γένος που τα προσδιορίζει, αποδίδει στα άψυχα, όπως πόλεις, αφηρημένες ιδέες, στοιχεία της φύσης, ιδιότητες που προσιδιάζουν στο κοινωνικό φύλο. Παράλληλα δημιουργεί ζεύγη αρσενικού-θηλυκού και, κατ' επέκταση, άνδρα-γυναίκας σε αφηρημένες έννοιες ή στοιχεία της φύσης. Αντιθέτως η Δέλτα, αν και πραγματεύεται τις ζωές των ηρώων της-δύο ανδρών και μιας γυναίκας-στη διάρκεια του επικού αγώνα του Βουλγαροκτόνου κατά των Βουλγάρων, οδηγείται, αρκετές φορές, στην τεχνική της απόκρυψης ταυτοτήτων και παραδοσιακών ανδρικών και γυναικείων ρόλων, βασίζοντας την πλοκή του έργου της στην κατασκοπεία και στις παραδοσιακά και κοινωνικά αποδεκτές δράσεις ανδρών και γυναικών σε περίοδο πολέμου.

Φανή Παπαβασιλείου
Υποψήφια Διδάκτωρ
στον Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας
του Τμήματος Φιλολογίας
του ΕΚΠΑ.